

Буник В.П.

Детермінантні основи дослідження конфліктів у сучасному глобалізованому світі: методологічний аспект

Буник Вікторія Петрівна, аспірантка кафедри теорії та історії політичної науки
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Анотація: У статті досліджено універсалізацію суспільно політичного процесу як причину виникнення конфліктів та протиріч. Проблему універсалізації визначають як змінний елемент, який або відтворюється в системі суспільства або ні. Розглянуто процес нігілювання універсалізацією рідних для суспільства елементів, внаслідок якого виникає конфлікт ідентифікації, який визначає межу між універсальним та сингулярним.

Ключові слова: глобалізація, політичний конфлікт, політичні протиріччя, універсалізація політичних процесів, трансформація суспільно-політичного життя.

Проблема розвитку та співіснування у сучасному світі пов'язаний з багатьма факторами, визначальними з яких стають узагальнюючі універсалізуючі показники. В нинішніх суспільствах існує проблема розмежуваності явищ та понять що відносяться чи існують у суспільно-політичному житті. Причиною цього є якісно нова поляризованість світу, яка й провокує неможливість поєднання одиничного (універсального) та загального (глобального). Проте у сучасному постмодерністському світогляді ці поняття дуже характерно впливають одне на інше. Адже саме універсальність (як феномен та як принцип) і є основною характеристикою глобального світоустрою, а одиничність, навпаки характеризує суверенність, незалежність та нестандартність світогляду, способу життя, мислення та розуміння себе і своєї культури. Саме подібне означення даних понять залежить від багатьох чинників сучасного суспільно-політичного процесу. Сучасні суспільно-політичні процеси у всіх їх сукупності та неоднозначності «виховують універсальну людину», з одного боку глобально цілісну (вплетену у всю цілісність нинішнього світопорядку), а з іншого, як часткову, суперечливу (залежить від конкретних історичних, культурних, етнічних тощо факторів). Але вважаємо, що дану теорію аж ніяк не варто змішувати з формалізованою точкою зору щодо людини-ерудита, людиною, ще переповнена новою інформацією завжди фрагментарного порядку. В глобалізованому світі, під таким поняттям людина притосовується до загальних цінностей, точок зору та можливості вибору. Серед стількох можливостей людина обирає чітко визначені ті, які представлені суспільним прогресом, але аж ніяк не ті, які були надані їй в доволі недалекому минулому. Адже прогресивний розвиток суспільства лише розвиває сферу існування людини, покращує її та полегшує. Але з іншого боку цей глобальний процес «поглинає» індивідуальні проблеми та можливості людини ототожнюючи їх з загальним процесом на певних етапах розвитку світу. Ці розбіжності викликають різного типу конфлікти у суспільстві, спричинені як з глобального так і з локального середовища. Таким чином досліджуючи універсалізацію суспільно-політичного процесу, яка варто визначити перш за все сутність понять «універсалізація», «глобалізація», «політичний конфлікт» та «соціально-політичний процес». Знайти взаємозалежність між ними та охарактеризувати вплив одне на одного. В цьому причинно наслідковому ланцюжку також визначаються критерії, принципи та

теорії щодо даних понять. Теоретико-методологічний аналіз дасть змогу розкрити проблему у більш прикладному ключі політичної науки.

Ми вважаємо, що методологічний аспект аналізу процесу універсалізації політичної дійсності є дуже важливим етапом дослідження даної проблеми. Вона доступна як система понять та їх відношень, принципів та методів дослідження, які характеризують універсалізацію суспільно-політичних процесів у світі. Процес універсалізації є одним з найбільш неоднозначних, адже може розглядатись як один з напрямків глобалізації або як окремий процес. Тому процедура методології є надзвичайно необхідною, адже неможливо досліджувати дійсний процес в усьому його можливому безмежному просторі та існуванні. Проте варто зазначити що методологія це не проведення самого дослідження, а наперед жорстко обмежений спектр можливих його результатів. Універсалізація як політичне явище, а також як і об'єктивна закономірність привертає все більшу увагу дослідників як у країнах Заходу так і в країнах Сходу. Саме тому можна зустріти багато досліджень, які зацікавила тема глобалістики. Та от проблема полягає у тому, що універсалізацію в такому вимірі не розглядають як самостійний процес, тому методичної бази до її дослідження практично немає. Оскільки потрібно чітко розмежовувати глобалізацію, яка є виміром, та універсалізацію, яка є етапом цього виміру.

Поглиблене дослідження сучасних глобальних процесів диктує необхідність нових підходів та методів до аналізу самого поняття універсалізації та її впливу на суспільно-політичні процеси у світі. Адже універсалізація призводить не тільки до універсалізації тих чи інших інформаційних та науково технічних проблем, але й універсалізує проблеми у суспільстві [4]. Нині універсальні можливості розвитку між країнами та людьми стають все більш нерівномірними і соціально несправедливими. Це призводить до виникнення різного роду конфліктів у складному та неоднорізно спрямованому у своєму розвитку світовому просторі. До прикладу в останнє десятиріччя має місце значна активізація процесів зростання і відродження етнічної та конфесійної свідомості в різних районах світу. Подальша інтенсифікація цих процесів неминуче призведе до появи суттєвих міжетнічних та міжконфесійних протиріч у світі.

Саме проблема моральності виступає проблемою виокремлення та системне обирання ціннісних орієнтирів з потоку усіх можливих у світі, про що наголо-

шується у праці «Мораль в сучасній соціальній системі світу» Б. Вілсона [5]. На цей вибір однозначно впливає ідентифікація людини себе самої, розуміння її національної приналежності, культурної та релігійної спадщини та інших проблем такого типу Н. Луман констатує, універсалізація має системний характер. Тому її налічують ті елементи, які добровільно взаємодіють між собою. Елементи, які не можуть взаємодіяти призводять систему до руйнування та суттєвих змін складових з іншими. Таке явище з одного боку, дає можливість системі «виправляти» свою відмінність створюючи однакові критерії для можливості подальшої універсалізації та, з іншого боку, створюють загрозу самому універсальності системи [10].

В працях постмодерніста Ж. Бодріяра сучасний глобалізований світ виступає як хиткий та нестійкий. Справжня небезпека пов'язана з тим, що створене зусиллями численних фахівців суспільство, в якому, здається, більше немає ніяких форм зла, насправді дуже хитке і вразливе. Не тільки зовнішня загроза може порушити рівновагу, всередині системи зароджуються нові небезпечні віруси, перед якими безсилі люди, вигодувані штучної їжею. Це не медична, точніше, не тільки медична проблема. Мова йде про те, що за фасадом гасел, пацифізму, демократії, екології, здоров'я, моральної чистоти, безконфліктної комунікації ховаються реактивні форми зла. А гасла ці можна назвати не чим іншим, як продуктами універсалізації, те до чого причетні усі без винятку [1].

Інший дослідник – У. Бек навпаки вбачає в глобалізації світу більш гомогенне середовище, яке буде єдиним суспільства та цивілізації і боротись з конфліктами. В цьому саме й полягає заслуга універсалізації. Яка гомогенізує культурну сферу і допомагає виробити єдині універсальні цінності [3].

Дуже важливою основою для дослідження проблеми універсалізації та конфліктності у глобалізованому світі послужила праця С. Хантінгтона «Зіткнення цивілізацій». С. Хантінгтон дуже чітко прослідковує проблему виникнення конфлікту у глобалізованому світі, через непримиренність цивілізацій, які перш за все відрізняються своїми цінностями та звичаями [8]. Автор пояснює постійний зв'язок між універсалізацією та виникненням конфліктів у суспільстві. Він стверджує, що єдиним питанням яке завжди буде єдиним людство, – це і є погодження людства. Відповідь С. Хантінгтон дає теж доволі традиційним чином. Люди ідентифікують себе використовуючи поняття – релігії, мови, історії, цінностей, звичаїв та суспільних інститутів. Ідентифікація відбувається з прив'язанням до певної культурної групи-племенами, етнічними групами, релігійними общинами та зрештою й націями та цивілізаціями. Тобто «ми дізнаємося хто ми тільки після того, як нам стане відомо, ким ми не є і лише тоді ми матимемо змогу дізнатись хто ми» [8]. Таким чином джерелом конфліктів в глобалізованому світі виступає не лише ідеологія та економіка, найважливіші границі, що розділяють людство визначаються універсалізацією культурної сфери суспільства. Тоді ж і поняття універсалізації цінностей можна пояснити через пізнання людством себе, утвердження власних принципів та ідеалів, виявлення власної ідентичності, походження та ролі в суспільстві і тоді вже ідентифі-

кацію себе самого. Саме конфлікт між націями та групами країн різних цивілізацій найточніше проявляє цю боротьбу за власні інтереси та зацікавленості. Таким чином з точки зору неореалізму, людство самотійно універсалізує свої цінності та потреби, які в кінцевому результаті ідентифікують тією ж групою чи нацією за певний період та в певний період часу. В контексті свого розвитку людина універсалізує для себе не лише такі цінності, як любов, свобода, самопожертва, але й ненависть, насильство і одержимість владою. Таким чином конфлікти стають неминучим проявом людської природи. Універсалізація це явище яке існувало як у традиційному суспільстві, так і в сучасному. У будь-якому суспільстві повинні бути спільні інтереси, що дозволяють людям співіснувати разом: в простому суспільстві – це родинні зв'язки. В сучасному суспільстві з високою часткою неоднорідності і складною структурою загальні інтереси повинні бути «зовнішніми». Наприклад, вони можуть бути пов'язані з політичною системою. Головною задачею методологічного дослідження С. Хантінгтона є саме пошук ідентичності в сучасному світі. Ідентичність – це і є універсальність для певної групи людей, суспільства, нації. Саме тому конфлікти які виникають в глобалізованому світі є конфліктами ідентичності [8]. Цей конфлікт ідентичності й призводить до культурної переідентифікації держав в «Зіткненні цивілізацій» призводить до формування системи нових міжнародних відносин, зокрема основною є думка, що поширення західних цінностей не призводить ні до виникнення загальної цивілізації, ні до вестернізації незахідних суспільств. Більше того універсалістські претензії Заходу можуть призвести до конфліктів з іншими цивілізаціями, особливо з ісламом і Китаєм. Політичні принципи – «неякісний матеріал» як для ідентифікації, так і для універсалізації, єдиним об'єднуючим елементом мають бути культурні цінності. Особливо інтерес до вивчення впливу універсалізації, а не глобалізації актуалізувався в першому десятилітті ХХІ століття, коли події, так чи інакше відносяться дослідниками до проявів «конфлікту цивілізацій», помітно почастишали і навіть набули систематичного характеру. Незважаючи на очевидну інтенсифікацію емпіричних маніфестацій «конфлікту цивілізацій», теоретичне осмислення даних процесів, особливо з точки зору наявності великих досліджень, поки що не відповідає ні потребам світової спільноти, потребує адекватних пояснень того, що відбувається, ні потребам наукового і філософського пізнання дійсності [8]. Особливо цей інтерес актуалізувалося в першому десятилітті ХХІ століття, коли події, так чи інакше відносяться дослідниками до проявів «конфлікту цивілізацій», помітно почастишали і навіть набули систематичного характеру. Незважаючи на очевидну інтенсифікацію емпіричних маніфестацій «конфлікту цивілізацій», теоретичне осмислення даних процесів, особливо з точки зору наявності великих досліджень, поки що не відповідає ні потребам світової спільноти, потребує адекватних пояснень того, що відбувається, ні потребам наукового і філософського пізнання дійсності. Методологічною основою пізнання та вивчення даної проблеми звичайно виступало вчення С. Хантінгтона.

Сприйняття в науковому співтоваристві «конфлікту цивілізацій» тільки як «концепції С. Хантінгтона», а не реальності сучасного світу призводить до односторонньої трактуванні самої ідеї конфлікту спричиненого універсалізацією, яка ототожнюється з концепцією американського політолога. Подібне ототожнення зумовило граничну політизацію поняття «конфлікт цивілізацій» та розгляд даного феномена виключно в контексті тих ідей і конкретних рекомендацій, які викладені в роботах С. Хантінгтона.

У той же час очевидно, що ідея конфлікту спричиненого універсалізацією світу не зводиться тільки до концепції С. Хантінгтона, а виступає в якості діагнозу глобального розвитку на початку XXI століття. На сучасному етапі наукового дискурсу важливо не просто визначити, чи є протистояння глобального масштабу, а ідентифікувати їх характер, і, тим самим, операціоналізувати увійшло в широке вживання в різних видах дискурсу (філософський, науковий, політичний) поняття «конфлікт цивілізацій». Підтверджена самим ходом історії адекватність трактування сучасного глобального протистояння саме як протистояння культурно-цивілізаційного обумовлює актуальність подальшої розробки ідеї міжцивілізаційного конфлікту який виникає в полі глобалізації але спричинений універсалізацією, виявлення його передумов, причин і підстав.

Ми вважаємо, що по-особливому цей інтерес актуалізувалося в першому десятилітті XXI століття, коли події, так чи інакше відносяться дослідниками до проявів «конфлікту цивілізацій», помітно почастишали і навіть набули систематичного характеру. Незважаючи на очевидну інтенсифікацію емпіричних маніфестацій «конфлікту цивілізацій», теоретичне осмислення даних процесів, особливо з точки зору наявності великих досліджень, поки що не відповідає ні потребам світової спільноти, потребує адекватних пояснень того, що відбувається, ні потребам наукового і філософського пізнання дійсності.

Звичайно ж, високо оцінюючи наукові доробки відомого дослідника С. Хантінгтона, необхідно виділити ще дві великі роботи, безпосередньо присвячені проблемі конфлікту цивілізацій. Це праця Алі Таріка «Зіткнення цивілізацій»: хрестові походи, джихад і сучасність», який має публіцистичний характер і не містить серйозних теоретичних узагальнень. Більш теоретично насиченою є робота Дж. Сакса «Гідність відмінності. Як уникнути зіткнення цивілізацій», в якій аналізується феномен різноманіття національних, соціальних, релігійних, культурних та інших людських спільнот і розглядається можливість зниження загрози конфлікту через діалог між ними.

На теренах пострадянського простору проблема впливу універсалізації на виникнення конфлікту не відразу викликала великий інтерес. Дослідження цієї проблеми скоріше за все полягали у вивченні глобалізації та її впливу на суспільство, але не універсалізації. А.П. Назаретян, одним з перших відгукнувся на статтю С. Хантінгтона, вказав на згубність міжцивілізаційних конфліктів в сучасну технологічну еру і запропонував вихід із цього протистояння через уподібнення цивілізацій один одному на основі загальноприйнятих культурних цінностей. У дискусіях спричи-

нених дослідженням нового явища універсалізації були позначені основні напрямки осмислення сучасної дійсності в контексті ідей С. Хантінгтона. Зокрема, було наголошено на важливості історіософської інтерпретації сучасного глобалізованого світу. Також слід виокремити роботи А.В. Дмитрієва, Д.І. Зарова, С.Г. Кисельова, В.А. Литвиненко, В.М. Межуєва, А.М. Столярова, В.Р. Чагілова, О.І. Шкаратана. Більшість з цих російських авторів приймають тезу С. Хантінгтона про те, що протистояння і напруження в сучасному світі носять не державний, а саме цивілізаційний характер, тобто на них впливає не глобалізація, як на держави, політику та економіку яких вона об'єднує, а ціннісний аспект – універсалізація суспільства. На думку А.М. Столярова, вся історія являє собою «зіткнення цивілізацій». А.В. Дмитрієв прогнозує поглиблення існуючого протистояння цивілізацій. У той же час В.М. Межуєв пояснює сучасні конфлікти протиріччями у розвитку мірокапіталістической системи, а не культурно-цивілізаційними протиріччями.

Деякі автори Б. Рассет, які, крім того, намагаються довести на основі аналізу емпіричних фактів теоретичну неспроможність теорії С. Хантінгтона. Приблизно такої ж позиції дотримуються Дж. Метлок і Г. Хартман, вважаючи, що концепція «конфлікту цивілізацій» теоретично неспроможна і суперечить фактам. Відомий дослідник-сходознавець В.В. Наумін називає дану концепцію «безглуздою» оскільки універсалізація ніяк не впливає на міжцивілізаційні конфлікти, вона також перетворена глобалізацією на війну ресурсів та владних привілеїв. А.Л. Янів говорить про неспроможність концепції С. Хантінгтона в контексті загальної критики цивілізаційного підходу, який позначає як «постмодерністський».

Проблему впливу та змінення якості універсалізації як процесу що впливає на суспільно-політичну дійсність трактують А.Н. Гулевський і В.В. Хліпун. Вони трактують міжцивілізаційний конфлікт як обумовлений сучасними процесами глобалізації, в ході яких відбувається вторгнення західної культури в зони з протилежними культурними цінностями. Згідно Ю.В. Яківці, сценарій конфліктів спричинених універсалізацією є відповіддю на виклики глобалізації. Л.І. Медведко вважає, що у світовому процесі глобалізації цивілізаційні світи рухаються не по зустрічним, а по паралельним курсам. З. Відовіч розглядає універсалізацію неминучий наслідок глобалізації який спричинює конфлікти в світі.

Певний розвиток у науковій літературі отримала проблема суперечності між сучасністю і традиційністю як підстави конфлікту Заходу і Сходу. На думку Л.С. Васильєва, мається принципове структурне відмінність між традиційним Сходом і Заходом (іманентно спрямованим у майбутнє), яке за своєю суттю непереможно. У контексті проблеми модернізації на протистояння між сучасним Заходом і традиціоналістських ісламським світом вказують А.Г. Аксененко, П.С. Гуревич, Б.Я. Данилов, Б.С. Єрасов, В.В. Наумін, А.В. Малашенко, Г. Фуллер, М. Хатамі. Істотне висвітлення в науковій літературі отримав регіональний аспект конфліктів спричинених універсалізацією пов'язаний з проблемою інтеграції традиціоналістсь-

ких, насамперед мусульманських громад в європейській культурно-цивілізаційній простір. У цьому зв'язку важливе значення мають роботи С. Бенхабіб, Є.Б. Демінцевой, А.І. Захарченко, Р. Лейк, Д. Муаз, Г.С. Помаранчі, В. Проданова, Ю.І. Рубинського, Е.Р. Тагірова, А. Шайо.

Тоді з іншого боку варто розглядати, за допомогою історичного підходу, рух та зміну цінностей у світі. Історичний метод дозволяє дослідити розвиток та існування універсалізації відповідно до часових рамок. Ця історична спрямованість відповідає загальній тенденції розвитку що призводить до певного результату. Таким результатом можна вважати глобалізацію в сучасному світі.

На сучасному етапі розвитку світу такі стереотипи як «дилема безпеки», «сила» зовсім зруйнувались. Адже до існуючих колізій національних держав в глобалізованому світі, можуть добавитись зовсім нові. Протиріччя можуть виникати між людьми, які вважають себе громадянами світу, та індивідами, які розглядають себе як патріотів своєї держави, релігії та національної спільності. Цікавою з цього приводу є типологія конфліктів постмодерністського дослідника-компаративіста Д. Аптера: 1) зіткнення переваг; 2) зіткнення інтересів; 3) зіткнення цінностей [6]. Саме названі типи конфліктів є категоріями, якими має змогу оперувати універсалізація. Чи точніше суспільство самостійно їх універсалізує. Природа таких конфліктів за Е. Гіденсом має природу ціннісних конфліктів і чітко розмежує поняття «протиріччя» та «конфлікт». Конфлікт, який виникає на фоні універсалізації цих цінностей є боротьбою між акторами та суспільствами, які структурно противні у соціокультурній системі світу. В якості «гравців» у сучасному глобалізованому світі стали з'являтися повстанські угруповання, діаспори, етнічні партії, міжнародні організації та інші структури. Знову ж таки можемо прослідкувати акцент на ідентичності та різноманітності за яку виникає потреба боротись. Американський соціальний аналітик Т. Барнетт виділяє єдиний тип конфлікту в сучасному світі – це конфлікт глобалізації. В цьому єдиному типі містяться і конфлікт ідентичності, і конфлікт поділу влади та ресурсів, і національні конфлікти. Як висновок, можливими стають конфлікти між тими, хто хоче зробити світ ще більш взаємопов'язаним, та тими хто хоче ізолювати частину людства, чи частину своєї нації від глобалізації. Частина земної кулі, яка не має можливості користуватись «універсальними благами» глобалізації, Т. Барнетт називає «озоною діркою глобалізації» та «не інтегруючим провалом». Саме з цієї сторони, як вважає автор і варто чекати приросту потенціалу міжнародного світового конфлікту, його найбільш інтенсивного загострення [11].

Якщо ж підходити системно, то можемо відзначити, що іншого боку цінною для порівняння є методологічна концепція англійського соціолога Дж. Гелбрейта в якій він підтверджує думку, що все те яке стає благом та цінністю для одного, може зовсім не стати ним для іншого. В своїй сукупності потреби, орієнтири та цінності людства створюють символічний універзум всього різноманітного, що є у світі, не зважаючи на те, є це товаром чи процесом. Крім зазначених

факторів та механізмів впливу глобалізації та універсалізації на світ є ще й об'єктивні чинники окремого суспільства, які включають демографічні показники, економічні рівні, якість самого суспільства. Таким чином локальне також може впливати на глобальне і само нав'язує йому ті потреби, в задоволенні яких воно потребує [7].

У своїй роботі «Насилля глобального» відомий західний філософ Ж. Бодріяр обґрунтовано робить спробу пояснити власне аналогію або навпаки розбіжність між цим глобальним та локальним розумінням світу. Це відбувається через пошук аналогії між глобалізацією та універсалізацією. Універсалізація зв'язана з правами людини, свободою та демократією. Тобто тими цінностями, які є ключовими для усього людства. На відміну від неї глобалізація зачіпає технології, ринок, інформаційне середовище, процеси відносин та спілкування. Глобалізація здається незворотнім процесом, в той час як універсалізація лише процесом, який змінюється в ході історії, стає своєрідною формою, через яку глобалізація, як явище, може являти. Будь яка культура, яка стала універсальною, втрачає своє існування або просто помирає. Саме через це й виникають більшість конфліктів в середовищі універсалізації. Проте ці конфлікти створює саме людство. Люди вірять, що ідеальне призначення будь якої цінності в їхньому житті – це її універсальність. Дуже важливим в сучасному світі є поділ однакових цінностей та інтересів між людьми, це й зближує їх. Але в дійсності не побаченою залишається небезпека перетворення цінностей в смертельну зброю, або непотрібний прах. Тоді й починається боротьба за ідентичність та само визнання. Сьогодні універсалізація в бездіянні, можливо це через те, що усі ключові цінності розвитку світу втратили свою актуальність та цінність. Досягнення найбільш загального значення тих же цінностей: демократії, свободи та прав людини – загинули.

Універсалізація втрачає свою суть через глобалізацію. Глобалізація обміну змінила сутність універсалізації, а точніше покінчила з нею, з ціннісною універсалізацією. Перехід від універсального до глобального призвів до фрагментації суспільства та гомогенізації. Універсальні цінності втрачають свою владу і законність. Хоч були представлені як єдино можливі культурно-зв'язуючі цінності. Але вони більше не здатні це здійснювати, тому що розповсюдження глобалізації знищило всі форми диференціації та універсальні цінності, які були як об'єднуючим елементом, так і елементом розрізнення кожної зокрема. Проте універсалізація відобразила себе в історії. Сьогодні все ж таки виражені глобальним порядком без будь якої альтернативи з однієї сторони і з сингулярності іншої, концепції свободи. Демократії і прав людини виглядають на фоні глобалізації жалюгідно.

Вся система універсальних цінностей замінені віртуальними глобальними цінностями. Саме тому на базі цих розбіжностей виникає конфлікт, насилля глобального над універсальним. Це насилля і характеризується верховенством технічного виробництва і ефективності, тотального управління, інтегрованої циркуляції і еквівалентності усіх обмінів [2].

Ціннісний конфлікт в сучасному глобалізованому світі, який виникає на базі універсалізації взагалі включає компромісні рішення. Що власне й намагається дослідити Ж.М. Гуенно. Він вважав що за своєю природою ціннісний конфлікт-це конфлікт з нульовою сумою [9].

Отже, основою що складає методологію дослідження універсалізації як причини виникнення конфліктів у глобалізованому світі є теорії глобалістики. На них базуються й усі теоретичні поняття та принципи універсалізації. Саме теорії глобалістики розмежовують чітко глобалізацію та універсалізацію, розглядаючи глобалізацію, як вимір сучасної світової політики, а універсалізацію, як об'єктивний процес спільного формування цінностей та тенденцій світового прогресу. Універсалізація це виокремлення основних ідеалів та орієнтирів, які є загальними для усієї світової спільноти та допомагають їй перебувати у постійній взаємодії.

Що ж до методології в процесі пізнання поняття універсалізації та виникнення конфліктів у середови-

щі універсалізованого світу то вона здійснює для даного дослідження дві важливих функції. За допомогою методології суб'єкт пізнання, а це власне і є універсалізації та поняття конфлікту фіксує фрагмент реальності, як предмет дослідження. І по-друге, методологія виходячи з можливості існування явища яке на базі цієї методології існує в реальній картині світу, допомагає виявити реальну направленість конкретного процесу пізнання, а отже й реальний стан досліджуваної проблеми. Таким чином, методологія та методичні підходи вивчення даної проблеми дозволяють розглянути ці дослідження поділяючи його на два взаємозалежні блоки. Перший вивчає безпосередньо поняття універсалізації, цього зв'язок з глобалізацією, розвиток в її контексті та зародження поняття. Другий вивчає сутність конфліктів, які виникають в середовищі глобального світоустрою, під впливом універсалізації. Поєднання їх дає можливість системно дослідити суть протиріч та конфліктів, що виникають у сучасному глобалізованому світі, в який органічно вплетена наша держава.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bodryar J. Transparency evil. - M: Dobrosvet, 2000. -571 p.
2. Bodryar J. The global violence [Electronic resource]: <http://www.dglobal.narod.ru/violence.htm>
3. Bek U. The concept of risk society [electronic resource]: <http://www.sociosinfo.ru/socios-1105-1.html>
4. Delokarov C.G .Globalization and the theory of chaos. / C.G Delokarov. - M: ScientificPressLtd, 2002. -189 p.
5. Nadurak V. Moral transformation in the process of globalization in the modern world. - I-F, 2009.- P.8.
6. Expansion of the conflict [Electronic resource]: <http://studentu-vuza.ru/psihologiya/konfliktologiya/razreshenie-konflikta.html>
7. Fedotov V.G. Good Society. – Moscow: Progress-Tradicija, 2005. - 544 p.
8. Huntington, S. Who are we? Challenges to America's national identity. - Moscow: "Publishing ACT»: ООО "Tranzitkniga", 2004. - 635p.
9. Guehenno Jean- Marie Globalization and International System of Democratic. -1999.-№ 7. –P. 22-38.
10. Lubman N. Okologische Kommunikation: Kann die moderne Gesellschaft sich auf okologische Gefahrdungen einstellen? / N. Lubman.- Opladen, 1986. S. 266-269.
11. Thomas P.M. Barnett.Globaliation.[Електронний ресурс] : <http://thomaspmbarnett.com/>

Bunyk V. Determinant basis of research conflicts in today's globalized world: methodological aspect

Abstract. This article investigates the universalization of social and political process as a cause of conflict and controversy. The problem of universalization is defined as a variable element which is reproduced in the system of society or not. It is also analysed the process of neglecting by the universalization the native elements for society, which resulted in the conflict of identification that defines the boundary between universal and singular.

Keywords: globalization, political conflict, political contradiction, the universalization of the political process, the transformation of social and political life

Буник В. Детерминантные основы исследования конфликтов в современном глобализированном мире: методологический аспект

Аннотация. В статье исследована универсализация общественно политического процесса как причина возникновения конфликтов и противоречий. Проблему универсализации определяют как сменный элемент, который или воспроизводится в системе общества или нет. Рассмотрен процесс нигилирования универсализацией родных для общества элементов, в результате которого возникает конфликт идентификации, который определяет границу между универсальным и сингулярным.

Ключевые слова: глобализация, политический конфликт, политические противоречия, универсализация политических процессов, трансформация общественно-политической жизни